

POSUDEK

oponentky na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: Michaela Denková

Téma práce: Vliv prostředí primární rodiny na postoje mládeže k uzavírání manželství

Autorka, Michaela Denková, se ve své bakalářské práci zaměřuje na vztah mezi prostředím primární rodiny a postoji mladé populace vůči uzavírání manželství. Tento cíl specifikuje tak, že jde o zjišťování, jaké faktory primární rodiny ovlivňují postoje mládeže k uzavírání manželství. V posledních desetiletích je krize manželství jedním z nejčastěji diskutovaných sociologických témat. Zvolená problematika je tedy jednoznačně společensky aktuální.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část sestává z 11 hlavních kapitol. V souladu s českou legislativou autorka nejprve vymezuje definici manželství a jeho funkce. Dále popisuje jednotlivé formy manželství (tradiční a novodobé), fenomén singles a detailněji se věnuje problematice rozvodů. V následujících kapitolách se zaměřuje na psychologické aspekty manželského vztahu (vzájemná očekávání), na charakteristiky primární rodiny, výchovné styly, fenomén neúplné rodiny a na příčiny neúplnosti. S využitím poznatků z výzkumných studií poté sleduje vliv primární rodiny na partnerské vztahy, dále pak představy mladé populace o manželství.

Teoretická část je strukturována adekvátním způsobem. Autorka čerpá z dostatečného množství české a okrajově i ze zahraniční odborné literatury a také z relevantních výzkumných studií z posledních let. Prokazuje dobrou schopnost práce s těmito zdroji. Převzaté poznatky vhodně doplňuje vlastními názory a komentáři (např. s. 20-21). Text má dobrou jazykovou úroveň a je psán čtivou formou. Některé popisované aspekty, zejména ty, které kontrastují role žen a mužů, resp. matek a otců, jsou však popisovány poněkud schematicky (např. s. 21 nebo s. 23), což je však dáno i volbou informačních zdrojů. V úvodu autorka odůvodňuje volbu použité literatury, která je staršího data. Např. často citovaná publikace Plzáka (2010) je ve skutečnosti pátým vydáním původní verze knihy z roku 1975. Informace zde uváděné se tedy týkají manželství uzavíraných před půl stoletím a formulace těchto poznatků v přítomném čase pak působí jako anachronismus. Upozornění na volbu nepřiliš aktuální bibliografii v úvodu je proto na místě.

V souladu s cílem výzkumu v praktické části autorka sestavila online dotazník, tvořený dvěma částmi. V první se zaměřila na zjišťování specifík původní rodiny respondentů a ve druhé sledovala postoje a představy respondentů k manželství a rozvodu. Prostřednictvím dotazníku oslovila studenty posledních ročníků dvou středních škol ($n = 93$). Je třeba uvést, že autorka touto cestou nemohla zkoumat vliv mezi sledovanými proměnnými, protože nešlo o experimentální ani longitudinální studii. Sledována je tedy v obecnějším smyslu slova souvislost mezi zkoumanými proměnnými. To autorka uvádí ve druhé větě praktické části (s. 40), jinde však hovoří o vlivu.

Ve vztahu k výzkumnému cíli autorka formulovala čtyři hypotézy, které následně ověřovala statisticky metodou Chí kvadrátu (χ^2) pro analýzu kategoriálních dat pomocí kontingenčních tabulek (při zvolené hladině $\alpha = 0,05$). Výpočty byly provedeny prostřednictvím statistického software SPSS. Výsledky první části dotazníku jsou uvedeny v relativních hodnotách v koláčových grafech a následně v samostatné kapitole také interpretovány. Výsledky druhé části se vztahují k ověřování hypotéz a jsou prezentované v koláčových grafech i pomocí kontingenčních tabulek pro výpočet Chí kvadrátu. Jejich drobnou nevýhodou z hlediska čtenáře je nepřiliš informativní název, vztahující se k číslu ověřované hypotézy.

Je zapotřebí ocenit autorčin zájem o aplikaci statistických metod. Popis zvolené metodologie je detailní, volba úprav původních dat (sloučení nevyhovujících dat z hlediska nízkých četností do obecnějších kategorií) je přiměřená a srozumitelně prezentovaná. Je zřejmé, že autorka v této oblasti získala dobré porozumění. (V případě u hypotézy H_2 se jedná o výsledek na hranici statistické významnosti, a ačkoliv H_2 nebylo vzhledem ke zvolené hladině α přijmout, data předpokládaný směr vztahu naznačují).

V diskusní části lze najít jen jednu zmínku týkající se vztahu výzkumných nálezů s poznatky, uváděnými v teoretické části. Oceňuji zde však autorčinu úvahu o omezené přenositelnosti výsledků na venkovskou populaci tohoto věku, tj. limit týkající se externí validity, ale i další zmíněné limity zvolené metodologie. Podnětné jsou také autorčiny úvahy týkající se doporučení pro další výzkum v dané oblasti v závěrečné části práce.

Celkově lze konstatovat, že autorka zdařile zpracovala zvolené téma s využitím odborné literatury a vlastního výzkumu. Prokázala dobré porozumění problematice manželství, partnerství a vztahu mezi těmito představami týkajícími se plánované prokreační rodiny se situací v původních rodinách. Úspěšně se vypořádala s metodologickou a se statistickou stránkou výzkumu a s jeho zpracováním. Na základě adekvátně zvoleného postupu získala zajímavé poznatky.

Předloženou bakalářskou práci hodnotím z mnoha relevantních hledisek jako nadstandardní. Navzdory výše uvedeným drobným nepřesnostem navrhuji její hodnocení klasifikačním stupněm **“výborně”**.

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 23. 5. 2021